

MÜASİR TÜRKİYƏ TÜRKÇƏSİNİN VƏ AZƏRBAYCAN DİLİNİN LEKSİK-SEMANTİK SÖZ YARADICILIĞI HAQQINDA

Xülasə

Bir sözün özünün ilkin mənasından uzaqlaşaraq, zamanla başqa şəkildə işlənməsi mənə dəyişməsinə gətirib çıxarır. Hər bir sözün birdən çox mənası vardır. Lakin sözlərdəki bu mənalardan birdən ortaya çıxır. Hər bir mənanın yaranma səbəbləri fərqli olur. Məna dəyişməsi yalnız yeni məna qazanmaq demək deyil. İfadə etdiyi anlayışlardan az-çox uzaqlaşması, onunla uzaq-yaxın əlaqədə olan, ya da heç əlaqədə olmayan yeni bir anlayışı əks etdirməsidir. Mənadə görünən bu dəyişikliklər Türkiyə dilçiliyində bu cür təsnif olunur: *məna yaxşılaşması, məna daralması, məna pisləşməsi, məna genişlənməsi*.

Azərbaycan dilçiliyində leksik-semantik söz yaradıcılığına, əsasən məna genişlənməsi və məna daralması aiddir. Məqalənin yazılmasında müxtəlif elmi mənbələrdən istifadə olunmuşdur.

Açar sözlər: semantika, söz yaradıcılığı, türk, Azərbaycan dili, leksika, məna

Giriş. Bidiyimiz kimi, dilin işarələr sistemi olmasi fikrinin müəllifi Ferdinand de Sössür dili işarələr sistemi kimi qəbul edir. Dildə hər bir sözün bir səs quruluşu, bir də mənası olmaqdadır. Dildə səsiz məna olmadığı kimi, məna olmayan söz də ola bilməz. Bir dil işarələrlə göstərilən səs və yazıdır. Göstərilən isə göstərmənin işarə elədiyi, göstərdiyi anlayışdır.

Müasir türk və Azərbaycan dillərində müxtəlif sözyaratma yolları kimi, leksik-semantik üsulla sözyaratma (işlənilən) da istifadə edilir. Hər iki dildə leksik-semantik yolla sözyaratma dedikdə əsasən sözlərin mənacə dəyişməsi – mənacə genişləmə, mənacə daralma, mənacə pisləşmə, mənacə yaxşılaşma aid edilir.

Türkoloqlar sözlərin məna dəyişməsinə leksik-semantik söz yaradıcılığına aid edirlər. Türkiyə dilçisi D.Aksan tədqiqatlarında sözlərin məna dəyişməsinə mənənin daralması, genişlənməsi, yaxşılaşması, pisləşməsi aiddir. Leksik-semantik üsulla sözyaratmaya məna dəyişməsi də aiddir [1, s.216].

*Kəlimələrin mənasının dəyişməsinin təməl səbəbləri toplumsal, tarixi, dil və ruh baxımından ola bilər [2, s.60]. Dil araşdırmalarında ən qədim dövrlərdən etibarən hamımızın

yekdilliklə qəbul etdiyimiz fakt odur ki, dildəki sözlərin mənalərini dəyişməsi üçün əsas və yeganə şərt zaman anlayışıdır.

Məsələn, qədim türkçədə "oğlan" sözü həm qız, həm də oğlan üçün işlədilər bir kəlməyə, Türkiyə türkçəsində, o cümlədən Azərbaycan və bir çox türk dillərində yalnız oğlan uşaqları üçün işlədilir. O cümlədən, qədim türkçədə "duman" mənasında işlənen "tütün", müasir türk və Azərbaycan dillərində içərişində nikotin olan bir ot bitkisi anlamında işlənir.

Zamanla bir çox səbəbdən dinamik şəkildə dəyişən cəmiyyət bu dəyişməni bilərəkdən və ya bilməyərəkdən öz dilinə əks etdirir. P.Guiranda görə, məna dəyişməsinin bu səbəbləri vardır: tarixi səbəblər; dil səbəbləri; toplumsal səbəblər; rühsal səbəblər [3].

Y.Məmmədovun fikrincə, Azərbaycan dilində leksik-semantik sözyaratmanın əsas amilləri bunlardır. Dilin icması və kommunikativ funksiyasının dəyişməsi, genişlənməsi nəticəsində sözlərin mənacə dəyişməsi; qəbilə və tayfa dillərinin birləşərək xalq dilinə çevrilməsi prosesi, eyni və ya müxtəlif qrupa daxil olan dillərin qarşılıqlı təsiri nəticəsində sözlərin mənacə dəyişməsi; sözün aid olduğu əşya və varlı-

ğın tarixi inkişafı və digər səbəblər nəticəsində vəzifə, funksiya, forma və keyfiyyətcə dəyişməsi hesabına sözün yeni məna kəsb etməsi; alınma sözlərin dildə geniş yayılması nəticəsində sözün mənası dəyişə bilər; müəyyən dilin qohum və qohum olmayan qonşu xalqların dilləri ilə uzun sürən əlaqə və münasibətlər nəticəsində söz mənacə dəyişə bilər; dildə uzun müddət işlənen qədim kök sözlərə sinonim olan düzəltmə, mürəkkəb sözlərin və frazeoloji birləşmələrin yaranması nəticəsində də sözün mənası dəyişə bilər [4, s.67].

Məna pisləşməsi və yaxud semantikanın məniyyə doğru inkişafı "Mənası yaxşı olan bir kəlimənin zamanla pis və ya pisliliyə gedən bir məna qazanmasıdır" [5, s.11].

Semantika ilə məşğul olan alimlər məna pisləşməsi hadisəsini insan beynindəki "pisləşən, pisliliyə doğru inkişaf edən damarların" bir işarəti olaraq götürürlər.

G.Karaağacın fikrincə, istərsə məna pisləşməsi, istərsə məna yaxşılaşması totemistik dövrlərdə və alınmalarda çoxlu sayda məna dəyişmələrində görünür [6, s.33].

Bu proses dildə işlənen sözlərin yaxşıdan pisləşməsi ilə reallaşır. Əvvəllər "gözəl, cəlbədiçi xanım" mənasında işlədilər "yosma" kəliməsi zamanla məna pisləşməsinə uğrayaraq "pis qadın" mənasında işlənməmişdir.

"Canavar" canlı heyvan mənasında "cana qıyan və yırtıcı heyvan" mənasına gəlmişdir. Müasir Azərbaycan dilində də bu leksik vahid məcazi anlamda məni çalar qazanmışdır. Məsələn, məni mənası bu şəkildədir: çox qəddar, vəhşi, yırtıcı, rəhmsiz adam haqqında [7, s.387].

Qədim türkçə "angut" leksik vahidi "ördəyə bənzərən qızıl rəngli bir quş" mənasında işlənen, Türkiyə türkçəsində "axmaq" mənasına dönmüşdür. "Anqu" sözünün Azərbaycan dilində "uzunboğaz, ördəyə oxşar, tutqun qırmızı rəngli "caydaq quş" mənası zamanla məcazlaşaraq məna pisləşməsinə uğramışdır. Müasir dildə "anqu" ifadəsi "uzun adam haqqında" işlənilir [7, s.119]. Xalq arasında çox çirkin adam haqqında "anquya oxşar" ifadəsi də işlənir.

Ərəb dilindəki "kenef" kəliməsi "sığınaq, korunmaq" mənasında işlənen, bu gün "tuulet, ayaqyolu" mənasına çevrilmişdir. Bu gün müasir Türkiyə türkçəsində rus qadın adı olan Nataşa xüsusi ad mənasını itirərək məni mənalı "pis yola düşən qadın" mənasını ifadə etmişdir. Qeyd edək ki, bu proses XX əsrin 90-cı illərindən rusların kütləvi şəkildə Türkiyəyə ayaq açmasından sonra baş vermişdir. Erdem M.Ü "anlam köçürməsinə" "xatun" sözünü də aid etmişdir. Qədim türkçədə "katun" "Xaqanın arvadı" mənasında işlənməmişdir. İndi isə qadın cinsini ifadə edir. Lakin bizim fikrimizcə, bu məna pisləşməsinə yox, məna genişlənməsinə də aiddir [8, s.406].

Müasir Azərbaycan dilində xatun/xatun şəkildə reallaşır. Dilimizdə bu leksik vahid heç bir məna pisləşməsinə məruz qalmamışdır. Azərbaycan dilində bu söz "xanım/xatun" ifadəsinin içərişində də qəbul olmuşdur. "Xanım/xatun" ifadəsi əxlaqlı, namuslu, sözünün, oturuş-duruluşunun yerini bilən, hoyalı xanımlar haqqında işlənir.

Məna daralması: "Bu proses mənacə genişlənməyə nisbətən çox geniş yayılmışdır [4, s.71]. Mənacə daralması Y.Məmmədov "mənacə azalma" şəkildə qeyd edir. "Sözün mənacə azalması onun mənacə artmasının əksinə gedən prosesdir. Dilimiz tarixi inkişafı boyu bəzi sözlər qədimdə malik olduğu məna variantlarının bəzisini itirir, yəni onun məna variantları azalır. Bu zaman təbii ki, sözün işlənilmə dərəcəsi də azalır. Məsələn, müasir dilimizdəki qatı sözü, əsasən duru sözünün antonimi kimi çıxış edir. Yazılı abidələrimizdə isə bundan əlavə möhkəm, bərk, güclü, monalarında da işlənir" [4, s.75].

Məna daralmasına türk dilində "erik" leksik vahidini nümunə göstərmək olar. Əvvəllər bu söz "kayısı, şeftali, həttə armud" mənalərində işlənilib. Fars dilindən keçmiş "şeftali, zerdali (tüksüz şaftalı)" sözlərinin təsiri ilə "erik" in mənası daralmış və bu gün ancaq bir növün adını bildirmişdir. Azərbaycan dilində "erik" leksik vahidi heç bir dəyişikliyə uğramamışdır. Bu leksik vahid izahlı lüğətdə 2 müxtəlif monada yer almışdır. 1. Sarı, ətli, şirin, bitçəyirdəklə meyvə və bu meyvənin ağacı; 2. Cır alça [7, s.119].

Qədim türkcədə "tine" feili əvvəllər "gecalmək, gecəni keçirmək" mənalarını vermişdir. Bu gün isə "quşların, ev heyvanlarının yatmaq üçün bir budağa və ya bir yercə sığınması" semantikasına malikdir.

Digər bir nümunəyə nəzər salaq. Türk dilində "Savçı" əvvəllər "əlci, peyğəmbər" mənalarında işlənmiş, bu gün isə yalnız "hakim" anlamında istifadə olunmaqdadır.

Məna daralmasının əsas özəlliklərindən biri də odur ki, sözün qədim mənası ilə yeni daralmış mənası arasındakı bağlantı tamamilə qopmamış olur.

Semantik sahədəki bəzi ifadələr zaman içərisində yox olsa da, təməldəki bağlantı qorunub saxlanılır. Yəni leksik vahidin semantikasi daralsa da, əvvəlki mənadan tam ayrılır.

Mənanın daralması haqqında Z.Kokmaz yazır: "Söz məna baxımından bir daralmaya uğrayır. Əvvəllər anladığı şeyənin ancaq bir növünü və yaxud bir hissəsini anladır. Beləliklə, məna bir mənadan digərinə keçir" [5, s.9].

Doğan Aksan yazır: "Bir göstərgenin önceden anladığı necə ya da devininin ancaq bir bölümünü, bir türünü anlatır duruma gəlməsidir [1, s.90].

Türk dillərində özəlləşmə və genəlləşmə terminlərindən də istifadə edilir. H.Erol Türkiyə türkcəsində özəlləşmə və genəlləşmə terminlərini=anlam daralması və genişlənmə terminləri arasında yaxınlıq olduğunu qeyd edir [9, s.71]. Türk dillərində bəzi məna daralmasına uğrayan sözlərə nəzər yetirək.

ay- XI əsrə qədər aktiv şəkilə də işlənsə də, mənası daralmaya başlamışdır. Bu sözün yerini *-te, söylə-* almışdır [9, s.95].

Məna dəyişikliyinə uğrayan leksik vahidlərdən biri də "toy"dur. Sözün mənasını S.G.Clauson belə izah edir: "Orijinaldakı mənası "düşərgə, çadırların toplanması, düşərgədə yaşayan insanlar toplanması" mənasında olur. Bu leksik vahidin "ziyafət" mənası da var. Demək "toy" sözünün 2 mənası olmuşdur:

1. Ordu kurağı, halk, topla; 2. Ziyafət, bayram.

Bu leksik vahid qədim Anadolu türkcəsində 1-ci mənasını itirmiş, 2-cini isə hiyf etmişdir [10, s.124]. Bu leksik vahidin – leksik-

semantik inkişafı haqqında B. Məhərrəminin də maraqlı fikirləri vardır. "Toy" leksik vahidinin başqırd, çuvaş, özbək, tuva, tat, türkman, uyuğ dillərindən "toy, doy, toy" fonetik biçimlərində işləndiyini söyləyən B.Məhərrəmli sözün "ziyafət, şənlik" mənalarında işləndiyini söyləyir. Aşağı-yuxarı bütün türk dillərində bu leksik vahidin semantik mənası "toy, bayram, ziyafət, şənlik, evlənmə mərasimi, şam yeməyi, qonaqlıq" mənalarını verir. M.Kaşğarlıda bu söz "düşərgə, evlənmə mərasimi, ordu qərarگاهی" mənalarında izah olunur. Y.Məmmədovun və B.Xəlilovun fikirlərinə istinad edən B.Məhərrəmli "toy" sözünün qədim "to" kökündən yarandığını qeyd edir [11, s.117].

Semantik mənası daralan vahidlərdən biri də "ər" sözüdür. E.Ələkbərova tuva, altay, qırğız, qazax, qaraqalpaq, özbək dillərində "er", uyuğ və türkman dillərində "ər", xakas dilində "ir" variantlarının işləndiyini yazır [12, s.110]. "ər" sözü tarixən bu mənələrdə işlənmişdir. 1. İgid, qəhrəman, döyüşçü; 2. Kişi. "Sadalanan dillərdə "ər kişi" mənasında işlənen bu söz semantik daralmaya məruz qalaraq digər mənasını itirmişdir. Hesab edirik ki, birincinin semantikasi daha qədimdir. Türk oğlu "ər" sözünü asanlıqla qazanmamışdır. Şəxsin adı ilə yanaşı, "ər" adını almaq üçün hünər göstərmək lazım idi. Maraqlıdır ki, Türkiyə dilçisi H.Erol bu aktiv vahiddən bəhs etdikdə "er" sözünün semantik genişlənməyə məruz qaldığından bəhs edir [9, s.269]. Alimin fikrinə, bu leksik vahid orijinalda yalnız "kişi" (qadının əks cinsi) mənasını vermişdir. Daha sonralar "savacı, igid cəsur, həyat yoldaşı" anlamında yaranmışdır. XIV əsr Osmanlıca "er" az da olsa "kişi, döyüşçü" mənasında işlənib.

Deməli, "er/ər" leksik vahidi belə bir inkişaf yolu keçmişdir. Öncə er/ər leksik vahidinin mənası genişlənməmiş, daha sonra isə daralmağa doğru getmişdir.

Həyat yoldaşı, kişi, döyüşçü, igid, cəsur

Er/ər / *Kişi* / *er/ər – həyat yoldaşı* / *semantik daralma*

Qədim türkcə / *müasir türk dilləri*

Sifahi Xalq Ədəbiyyatından da aydın olur ki, burada *ər igid* sözünün sinonimi kimi işlənməmişdir. Lakin müasir Azərbaycan dilində *-ər* sözü öz mənasını daraldaraq arvadın qanuni və məhrəm yoldaşı anlamını verir [9, s.98]. "Kitabi-Dəda Qorqud"da bu leksik vahid "ər, kişi, igid" mənalarında işlənir.

Məna genişlənməsi də sözyaratma üsullərindən biridir. Bir varlığını, anlayışın, şeyənin, ya da hərəkətin bir növünün və ya bir bölümü anladan kəlimələrin işlənmə sahəsinin zamanla müxtəlif səbəblərlə bağlı olaraq genişlənməsi, varlığını, anlayışın, şeyənin, ya da hərəkətin daha geniş işlənmə sahəsinə yayılması məna genişlənməsinə şərait yaradır. D.Aksan anlam genişlənməsini anlam daralmasını əksi kimi göstərir [1, s.90]. Dildə sözlər ilk yarandığı dönmədə tək bir məna ifadə etmişlər. Zamanla müxtəlif siyasi-iqtisadi, mədəni və hərbi ehtiyaclar səbəbindən sözlərin semantik mənaları genişlənməmişdir.

Məsələn, "kültür" leksik vahidi əvvəllər "əkini hazır torpaq, tarla" anlamında işlənməmişdir. Bu gün isə bu ifadə öz semantik mənasını həddindən artıq genişləndirmişdir. İzahlı ifadədə "kültür" leksik vahidinin mənası belə verilmişdir. *Kültür*: 1. bir toplumun duyuş və düşüniş birligini oluşturan, gələcək durumdakı hər türlü yaşayış, düşüncə və sanat varlıklarının topu. *Sinonimlər*: ekkin;ekince.

2. tarixsel və toplumsal gelişme süreci içinde yaratılan her türlü değerlerle bunları kullanmada, sonraki kuşaklara iletmeye kullanılan, insanın doğal ve toplumsal çevresine egemenliğinin ölçüsünü gösteren araçların tümü [13].

Türk dilində "ödü" sözü əvvəllər gülüş yarışlarında verilən mükafat adı idi. Bu gün isə hər cür mükafata "ödü" deyilir.

Semantik genişlənmə ilə öz qaynaqlarından istifadə edən dil yad ünsürləri bu şəkildə öz istifadə sahəsindən xaricə çıxarmaqdadır. Y.Məmmədov məna genişlənməsi yerinə "məna artma" terminini işlədir "Məna artma(çoxalma) həm sözün müstəqim, həm də məcazi mənasına aid leksik-semantik prosesdir [4, s.68].

İldə baş verən semantik dəyişmələr lüğət tərkibinin inkişafında və zənginləşməsində çox böyük rol oynayır. Bu semantik dəyişmə-

lərdən biri də semantik genişlənmədir. "Konkret mənanın abstrakt mənaya doğru inkişafının çoxmənalılıqla nəticələnməyi mənanın genişlənməsinə səbəb olur" [14, s.126].

İnsanların müəvafiq anlayışlar, hadisələr, proseslər haqqında biliyinin, dünyagörüşünün, məlumat və bilgilərinin artması ilə əlaqədar sözlərin məna genişlənməsi meydana gəlmişdir. Bütün türk dillərində macazlaşma yolu ilə məna genişlənməsinə daha çox rast gəlinir. Türk dillərindəki bəzi məna genişlənməsi nümunələrinə nəzər salaq.

Məsələn, "barış" leksik vahidi M. Kaşğarlıda və "Kutadğu Bilik"də "bir-birlərinə gedib-gəlmək, yaxınlıq etmək" mənalarını verir. Lakin XIV əsrdən etibarən qədim Anadolu türkcəsində "uyuşmaq, anlaşmaq, xoşlanmaq" anlamlarında işlənməkdədir. Clausonda "bar" in mənası "birlikdə gəlmək"dır. Osmanlıca *varış* "bir-birini ziyarət etmək", həm də "barış" barışmaq, uzlaşdırmaq mənası vermişdir [10].

Mustafa Önər "barış" feilinin qədim türkcədə "bar" feili kökündən yarandığını yazır. İlk mənası "qarşıqlıq şəkildə gedib-gəlməkdir". Yeni türkcə dönməsində isə mənbələrdə "barış" leksik vahidinin semantikasi genişlənməyə məruz qalmış, "uyuşmaq, anlaşmaq" mənalarını vermişdir. Bu sözdəki semantik genişlənmə belə izlənilə bilər:

a - qarşıqlıq gedib-gəlmək
b - uyuşmaq, anlaşmaq
c - barışmaq.

Deməli A – qədim türkcə təbəqəsində; B – qədim Anadolu təbəqəsində; C – müasir türk, Azərbaycan, Karaim, Kumuk türkman dillərində işlənir [15, s.60].

M.Kaşğarlıda bu ifadə "bir-birinə gedib-gəlmək, yardım etmək" mənalarını verir. Kutadğu Bilik – ziyarət etmək

XIV əsr türkcəsində – uyuşmaq, anlaşmaq, yola gətmək; XV əsr türkcəsində və sonrasında-*barışmaq*; XIII–XIX əsr türkcəsində – *uyuşmaq, xoşlanmaq*. Məna yaxşılaşması və ya mənanın müsbətə doğru inkişafı da leksik-semantik sözyaradıcılığı sayıla bilər.

Nəticə. Araşdırma sonunda bu nəticəyə gəldik ki, müasir türk dillərinin yeni sözlərlə

zənginləşməsində bir çox üsullar olsa da leksik-semantik yolla söz yaradıcılığının əlahiddə şəkildə böyük rolu vardır. Leksik-semantik

sözyaratma üsulu qədim dövrlərdən bu günə kimi ən məhsuldar yol olaraq qalmaqdadır.

ƏDƏBİYYAT

1. D.Aksan. Anabilim . Anabilim konuları, və Türkçenin Anabilimi, Ankara, 1999.
2. Z.Kıran, A.Kıran. Dilbilimine giriş. Ankara, Seçkin Yayınları. 2002.
3. Guiraud P.Anabilim(Çev. Berke Vardar). Ankara, Kuzey yay. 1984.
4. Y.Məmmədov. Azərbaycan dilində sözlərin leksik-semantik inkişafı (Dərs vəsaiti). Bakı, Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti, 1987.
5. Z.Korkmaz. Gramer Terimleri Sözlüğü, Ankara, TDK. 1992.
6. G.Karaağac. Eş yazılılık, eş seeslilik ve çok anlamlılık. 1996, Ege Üniversitesi. Edebiyat fakültesi/Türk dili ve edebiyatı Araştırmaları Dergisi, VIII.
7. Azərbaycan dilinin izahlı lügəti. 4 cildə, I c. Bakı, "Şərq-Qərb", 2006.
8. M.D.Erdem, M.Karataş, E.Hirik. Yeni türk dili. Ankara, Maarif mektepleri, 2015.
9. H.A.Erol. Eski türkçeden eski Anadolu türkçesine anlam değişimleri Ankara, TDK, 2014.
10. S.G.Clausan. An Etymological Dictionary of PreThirteenth-Century Turkish. London, Oxford University Press, 1972.
11. B.Məhərrəmli. Türk dillərində isim köklərində leksik-semantik inkişaf. Bakı, "Elm və təhsil", 2012.
12. E.Əlakbarova. Dilimizin ulu səsi, Dədə Qorqud abidası. Bakı, "Nurlan", 2007.
13. <https://www.google.com/search?q=k%C3%BCI%C3%BCr+ne+demek&oq=k%C3%BCI%C3%BCr&aqs=chrome.5.69i57j0l7.18833j1j8&source=chrome&ic=UTF-8>
14. В.И.Расаднин. Фонетика и лексика тофалфрского языка Улан-Удэ, Бурятское изд., 1971.
15. Mustafa Öner. "Bariş sözü hakkında". Ege Ü. Ed. Fak. Türk dili Ed. Araştırmaları dergisi. VIII.

LEXICAL AND SEMANTIC WORD FORMATION IN MODERN TURKISH AND AZERBAIJANI LANGUAGES

Summary

The departure of a word from its original meaning and its processing in one or more sense over time can lead to a change in meaning. However, these meanings in the words do not arise suddenly. The reasons for each meaning are different. Changing meaning does not only mean acquiring new meaning. The departure from the concepts it expresses is a reflection of a new understanding that has something to do with it or not. These changes are classified in Turkish linguistics as follows: meaning improvement, narrowing of meaning, worsening of meaning, expansion of meaning.

Lexical and semantic word formation in Azerbaijani linguistics includes narrowing and expansion of meaning. Various scientific sources were used in the writing of the article.

Key words: semantics, word formation, Turkish, Azerbaijani language, vocabulary, meaning

ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧЕСКОЕ СЛОВООБРАЗОВАНИЕ В СОВРЕМЕННОМ ТУРЕЦКОМ И АЗЕРБАЙДЖАНСКОМ ЯЗЫКАХ

Резюме

Отклонение слова от его первоначального значения и его обработка в одном или нескольких смыслах со временем может привести к изменению значения. Однако эти значения в словах не возникают внезапно. Причины каждого значения разные. Изменение значения означает не только приобретение нового значения. Отступление от концепций, которые оно выражает, является отражением нового понимания, которое имеет к этому отношение или нет. Эти изменения классифицируются в турецкой лингвистике следующим образом: улучшение значения, сужение значения, ухудшение значения, расширение значения.

Лексическое и семантическое словообразование в азербайджанской лингвистике включает сужение значения и расширение значения. Различные научные источники были использованы при написании статьи.

Ключевые слова: семантика, словообразование, турецкий язык, азербайджанский язык, словарный запас, значение